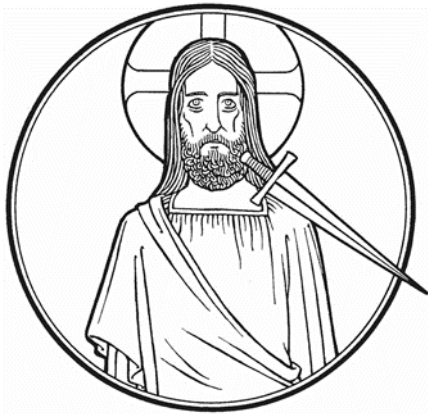

Protestantse
Kerk

Protestantse gemeente te IJsselstein

Liturgie voor de online viering van
zondag 28 juni 2020, Derde na
Trinitatis

Viering beschikbaar om:

10.00 uur op [Kerkomroep](#).

Na de dienst ook beschikbaar op www.pgij.nl

Voorganger: ds. Peter van der Schans

Lector: Bas Kraaijeveld

Piano: Lineke Lever

Thema: Gekomen met het zwaard?

- De Paaskaars brandt
- Pianospel vooraf
- Welkom door de voorganger

Goede morgen vanuit de Ontmoetingskerk van de Protestantse gemeente te IJsselstein.

Op 8 maart deed ik hier ook dienst als voorganger. Lacherig deden we ons best om elkaar geen hand te geven.

Een week later, op 15 maart was er helemaal geen dienst. Ongekend voor een gewone zondagmorgen. COVID-19 was ook in onze regio's doorgedrongen.

Het was zoeken naar hoe we de diensten zouden kunnen doen. We kwamen uit bij onlinevieringen, verzorgd door een paar mensen hier vanuit de kerk. Met alleen geluid.

Weken vol spanning, angst, onzekerheid volgden. #frontberichten lieten zien hoe zwaar het was.

Velen hebben er last van gehad – ook in onze stad. Getest en ongetest zijn er velen ziek geworden en gestorven, dichtbij en verder weg.

Nu lijkt de situatie meer onder controle.

En vandaag, drie maanden later zijn we met een dikke 30 mensen weer hier in de kerk samen gekomen.

Aan de ene kant is dat fijn. Maar aan de andere kants is er niks aan. Wat een gedoe om hier binnen te komen. Er hadden nog anderen willen komen. Het is verstandig niet te zingen of te

neuriën. We zitten op afstand. We hebben straks geen ontmoeting met koffie, thee of limonade. althans niet in de ontmoetingsruimte. Het is behelpen.

Aanwezig zijn vanmorgen alleen mensen die noodzakelijk zijn voor het doorgaan van de dienst. En verder vrijwilligers die de komende weken zullen helpen om alles goed te laten verlopen.

De komende week ontvangt u bij Samenspel informatie over hoe het de komende weken zal gaan. Niet iedereen kan zomaar omen. Je moet je aanmelden. Er is in verband met de adviezen voorlopig ruimte voor tegen de 90 bezoekers, inclusief hulptroepen.

Laten we snel verder gaan.

Eén van de mooie dingen van de voorbije weken was de ontdekking dat het zo fijn is dat we Lineke Lever in ons midden hebben. Zij was graag bereid om mee te helpen bij de muzikale invulling. En dat doet ze prachtig. Vandaag is ze er ook. En ze heeft alle solostukken die ze speelt, gekozen van de Noorse componist Edvard Grieg. Het gaat om zijn Lyrische Stücke.

Laten we ons in stilte en ook met pianospel toewijden.

AAN HET BEGIN

- Toewijding door stil gebed en kort pianospel
- Groet en Bemoediging
- We zingen: Intochtslied: Psalm 25: 6 en 10

- Gebed

*Niemand weet beter dan u, God,
dat wij zwakker zijn dan wij ons voordoen
en banger dan wij willen weten,
uw bezieling hebben wij nodig
in deze stormachtige wereld;
schenk ons de tegenwoordigheid van uw Geest
en wek door uw woord in ons op
de moed om staande te blijven,
de wil om uw weg te gaan,
de kracht om tegenwind te verdragen,
geloof in U en geloof in onszelf.
Amen.*

(W. R. van der Zee, *Zondagswoorden*, p. 84)

- We zingen: Lied 981:1 en 2

Uitleg loflied en kyrie in een

- Smeekgebed

Egbert van der Stouw

Hieronder een Kyrie gebed (gedicht) dat ik schreef en dat refereert aan de nood die deze crisis aan het licht brengt.

Voor wie...

Voor de mens die niet gezien wordt,

niet gehoord en niet omarmd.
 Voor de mens zonder een ander,
 iemand die je hart verwarmt.
 Ontferm U Heer!

Voor het kind dat leeft in angst
 en dat bang de klappen vangt.
 Voor de jongere die lijdt,
 die naar vreugde zo verlangt.
 Ontferm U Heer!

Voor wie oud is en alleen,
 iemand aan de dood verloor.
 Voor de zieke in herstel
 en wie bijster is het spoor.
 Ontferm U Heer!

Voor de man die mantelzorgt,
 nauwelijks adempauze heeft.
 Voor de vrouw die rent en vliegt
 en die al haar liefde geeft.
 Ontferm U Heer!

Voor wie dreigt verlies van werk,
 wie raakt kwijt bedrijf of baan.
 Voor wie kansarm of verarmd is.
 Hoe zal het nu verder gaan?
 Ontferm U Heer!

Voor ons allen, oud en jong,
 vrouw en man, groot en klein.
 Voor uw mensen in hun nood,
 wil toch Heer de redder zijn.

- We zingen het loflied: Lied 547: 4, 5 en 6

DIENST VAN HET WOORD

- Gebed om de opening van het Woord

*Here,
 wanneer wij bidden
 om een Woord
 dat ons de weg wist,
 stuiten wij wel eens
 op woorden die ons verwarren
 en doen dwalen.
 Omdat ze scherper zijn
 dan ons lief is
 en haaks staan
 op onze platgetreden paden.
 Wij bidden:
 kerf uw woorden in ons hart,*

*opdat hun scherpte
ons mild en barmhartig maakt
en de ware vrede dient.
Amen.*

(Edward van der Kaaij_Gebeden_p.79)

- Eerste Schriftlezing: Matteüs 10:34-42 (NBV)

34 Denk niet dat ik gekomen ben om op aarde vrede te brengen. Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard. 35 Want ik kom een wig drijven tussen een man en zijn vader, tussen een dochter en haar moeder en tussen een schoondochter en haar schoonmoeder; 36 de vijanden van de mensen zijn hun eigen huisgenoten! 37 Wie meer van zijn vader of moeder houdt dan van mij, is mij niet waard, en wie meer houdt van zijn zoon of dochter dan van mij, is mij niet waard. 38 Wie niet zijn kruis op zich neemt en mij volgt, is mij niet waard. 39 Wie zijn leven probeert te behouden zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van mij, die zal het behouden. 40 Wie jullie ontvangt ontvangt mij, en wie mij ontvangt ontvangt hem die mij gezonden heeft. 41 Wie een profeet ontvangt omdat het een profeet is, zal als een profeet beloond worden, en wie een rechtvaardige ontvangt omdat het een rechtvaardige is, zal als een rechtvaardige beloond worden. 42 En wie een van deze geringe mensen een beker koel water te drinken geeft alleen omdat het een leerling van mij is, ik verzeker jullie: die zal zeker beloond worden.'

- We zingen: Lied 941:1 en 3

- Tweede Schriftlezing: Galaten 5:13-26 (NBV)

13 Broeders en zusters, u bent geroepen om vrij te zijn. Misbruik die vrijheid niet om uw eigen verlangens te bevredigen, maar dien elkaar in liefde, 14 want de hele wet is vervuld in één uitspraak: 'Heb uw naaste lief als uzelf.' 15 Maar wanneer u elkaar aanvliegt, pas dan maar op dat u niet door elkaar wordt verslonden. 16 Ik zeg u dus: laat u leiden door de Geest, dan bent u niet gericht op uw eigen begeerten. 17 Wat wij uit onszelf najagen is in strijd met de Geest, en wat de Geest verlangt is in strijd met onszelf. Het een gaat in tegen het ander, dus u kunt niet doen wat u maar wilt. 18 Maar wanneer u door de Geest geleid wordt, bent u niet onderworpen aan de wet. 19 Het is bekend wat onze eigen wil allemaal teweegbrengt: ontucht, zedeloosheid en losbandigheid, 20 afgoderij en toverij, vijandschap, tweespalt, jaloezie en woede, gekonkel, geruzie en rivaliteit, 21 afgunst, bras- en slemppartijen, en nog meer van dat soort dingen. Ik herhaal de waarschuwing die ik u al eerder gaf: wie zich aan deze dingen overgeven, zullen geen deel hebben aan het koninkrijk van God. 22 Maar de vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede, geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, 23 zachtmoedigheid en zelfbeheersing. Er is geen wet die daar iets tegen heeft. 24

Wie Christus Jezus toebehoort, heeft zijn eigen natuur met alle hartstocht en begeerte aan het kruis geslagen. 25 Wanneer de Geest ons leven leidt, laten we dan ook de richting volgen die de Geest ons wijst. 26 Laten we elkaar niet uit eigenwaan de voet dwars zetten en elkaar geen kwaad hart toedragen.

- We zingen: Lied 845:1 en 3 (op de melodie van Psalm 86)

- Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Gekomen met het zwaard? Er staan op zijn minst twee weerbarstige teksten in het gedeelte uit Matteüs.

34. *Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard.* 35 *Want ik kom een wig drijven...*
 38. *Wie niet zijn kruis op zich neemt en mij volgt, is mij niet waard.* 39 *Wie zijn leven probeert te behouden zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van mij, die zal het behouden.*

Over alle twee ga ik iets zeggen. En ik dat aan de hand van twee ervaringen die ik opdeed in Taizé.

Vanuit IJsselstein gaan er regelmatig gemeenteleden en groepen naar Taizé. Dat is een oecumenische kloostergemeenschap in Bourgondië, in midden Frankrijk. De gemeenschap trekt vooral jongeren. Ik ben er ook een paar keer geweest. Elke dag drie keer naar de kerk. Steeds kreeg je bij de ingang een blaadje mee met daarop de Bijbeltekst die gelezen zou worden. Steeds ook in verschillende talen. Even later las je dan mee tijdens de dienst zelf. Gaandeweg merkte je dat er soms stukjes overgeslagen werden. En weer een paar diensten verder dan denk je: *‘Wacht even, het zijn steeds de moeilijke stukjes uit een Bijbelgedeelte. De weerbarstige teksten.’* Ze staan dan wel afgedrukt. Maar ze worden niet tot klinken gebracht.

Misschien dat het gedeelte van vandaag wel helemaal overgeslagen zou zijn. Jezus is aan het woord. Hij spreekt tot de leerlingen die in zijn naam andere mensen gaan opbeuren. Precies zoals Jezus zelf deed. Helen, recht doen, helpen op staan – allemaal woorden en daden als tekenen van het Koninkrijk van God dat met Jezus begonnen is. Ik heb het er twee weken geleden ook over gehad.

Maar nu horen we een stuk uit de toespraak van Jezus waar je van zou kunnen gruwen. Waarvan je denkt: Staat dat er écht?! Jezus gekomen met het zwaard? Er staan harde woorden – niet passend bij een liefdevolle God en Jezus als ‘onze lieve Heer’.

Later in de week die ik in Taizé was, hadden we als Nederlandse deelnemers een gesprek met een Hollandse broeder uit de gemeenschap. We hebben het broeder Rob voorgelegd. En zijn antwoord was begrijpelijk en ook wel aanvaardbaar in de situatie van Taizé. Hij zei: *‘We vinden dat we argeloze deelnemers aan onze weken niet zonder meer kunnen confronteren met zulke teksten. Mensen zouden dan op een vervelende manier in problemen kunnen komen. En dat past niet bij de sfeer die we juist uit willen dragen. Jullie moeten in je eigen gemeenten en kerken maar verder in gesprek gaan over zulke teksten.’*

Nu, daar hebben we dan vanmorgen een gelegenheid voor. Een gemeenschap als die van Taizé wil vooral de liefdevolle kant van God uitleggen en voorleven. Dat is ook dé karakteristiek van God. Daar ligt ook het accent in de Bijbel. Het gaat om goed nieuws, om blijde boodschap. Echter, daartegenover: er zitten ook andere kanten aan God. Aan de boodschap. Die mag je niet wegmoffelen. Dat wil ik dan vanmorgen ook niet doen. Ik wil proberen die teksten hun plek te geven. De context te schetsen. Maar ik zeg er bij, dat ze ook voor mij als predikant weerbarstig zijn. En vragen oproepen.

Een paar kanttekeningen.

- We zijn met het Bijbelgedeelte van vandaag aan het slot gekomen van de toespraak van Jezus. Het lijkt er op, dat we daarmee ook in een andere tijd zijn terecht gekomen. En in een andere situatie. Mogelijk zitten we nu in de tijd dat het evangelie van Matteüs is geschreven. En dat is een onrustigere tijd dan eerder. Er zijn ruzies in de joodse gemeenschap. Conflicten en tweedracht. Ga je wel in zee met Jezus of niet? Volg je hem of blijf je het Jodendom trouw? De komst van Jezus dwingt tot keuzes. De beslissing tot navolging en geloof is zo persoonlijk dat er binnen een gezin tegenstellingen kunnen ontstaan die tot openlijke vijandschap kunnen uitgroeien. Het gevolg van zijn komst wordt hier als doel beschreven. De ruzies gaan door tot in huwelijken en families. Huisgenoten worden vijanden. Er komen godsdienstige aanklachten en rechtszaken. Op een bepaalde manier hebben wij dat ook meegemaakt in onze tijd. Denk aan de scheiding tussen Burchtkapel en Grote Kerk, in de zestiger jaren van de vorige eeuw bij ons in IJsselstein.

- De gemeente van Matteüs dacht dat met al dat gedoe de eindtijd was aangebroken. Vervolging en verraad als duiding van de naderende finale in de geschiedenis. Daarover spreekt Jezus ook verder op Matteüs. Daar is het zijn laatste grote toespraak. Daar kom je beeldspraak tegen die we apocalyptisch noemen. Zoals je zulke beeldtaal ook tegenkomt in het Bijbelboek Openbaring. In dat literaire genre gaat het er soms stevig aan toe als de geschiedenis om scherp komt te staan. En dan komen de belangrijkste keuzes in het bestaan naar voren. Waar liggen de prioriteiten in je leven? Je persoonlijke belangen, die van de familie en die van materiële zaken – ze krijgen allemaal hun plek, maar dan ondergeschikt aan de keuze van je leven. Als je Jezus volgt, komt het leven op scherp te staan. Niet alleen het eigen leven, maar ook de directe leefwereld van gezin en vrienden. Ook vandaag roept het bewust volgen van Jezus' weg op veel plaatsen waar christenen tot een minderheid behoren spanningen op.
- En dan nog eens dat zwaard. Het is hier een symbool van de scheiding door de families heen. Het is geen symbool van oorlog of terrorisme. Christenen kunnen met deze tekst in de hand niet claimen dat ze er maar op los kunnen vechten. Dat ze een oorlog of een gevecht kunnen goedpraten. Het woord 'zwaard' komt bij Matteüs alleen nog voor bij de gevangenneming van Jezus en daar wijst Jezus het gebruik ervan duidelijk af.

Zo probeer ik deze weerbarstige woorden een plek te geven, hen de waarde te geven die ze hebben.

Dan pak nog dat andere weerbarstige gedeelte erbij. Het is alsof je als het ware het zwaard ook tegen jezelf moet gebruiken: Je leven verliezen, je kruis opnemen. Maar zo vreemd dat het dan is om je leven te behouden.

De bedoeling is dat we iets begrijpen van wat Jezus ten diepste deed. En dat wij dat op onze manier op onze plek in onze situatie ook doen.

Kort gezegd is dat: je eigen belang op zij zetten ten gunste van dat van de ander.

Anders gezegd: durf je los te laten? Durf je – zeg maar – te verliezen? Durf je los te komen van je eigen veiligheid en je eigen vertrouwdheid? Van je eigen mening, je eigen gelijk, enz. Je kunt je leven proberen veilig te stellen. Je kunt bezig zijn je leven vol garanties te maken zodat je niets kan gebeuren. Je bent in feite druk doende met je eigen belang. En je laat je leiden door angst. Dat geeft een geweldige krampachtigheid in je bestaan. Kostte wat het kost jezelf handhaven.

Maar durf je los te laten?

In de brief aan de christenen in Galatië gaat het ook om je kruis opnemen. In de brief heet het dan: je zondige aard met zijn hartstochten en verlangens aan het kruis slaan.

Dat gaat meer om dingen die in jezelf zitten. Hier heb je te maken met wat je jezelf aandoet. Je kiest voor de weg achter Jezus aan en dan kom je jezelf tegen.

En dan wordt er een hele opsomming gegeven van wat er allemaal uit jezelf kan komen. Alles heeft te maken met zelfzuchtigheid. En dat is iets wat met je vlees te maken heeft. Niet dat je vlees, je lichaam, het stoffelijke op zichzelf niet goed zou zijn. Of van een lager niveau, maar het gaat om de tegenstelling van vlees met Geest – met de Geest van God – met de Heilige Geest. En dan wordt er een opsomming gegeven van wat er door de Geest groeit en rijpt: liefde, vreugde, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, vertrouwen, zachtmoedigheid en zelfbeheersing.

Het kost de grootste moeite om je zelfzuchtigheid los te laten. Ja, om je zélf los te laten. Om je over te geven aan het kruis van Jezus Christus. Dat vraagt opoffering. Dat vraagt jezelf relativiseren. Jezelf met al die hartstochten en verlangens van zelfzucht neer te leggen bij het kruis van Jezus. Het is een beleving van jewelste om te zien hoe dat in Taizé bijvoorbeeld gaat. Dat is de tweede ervaring die ik wil delen. Dat kruis van Jezus speelt een speciale rol. Het staat normaal vóór in de kerk. Daar knielen mensen er ook al neer. Of buigen zich tot op de grond toe. Maar dat gebeurt nog eens extra als het kruis meer in het midden van de kerk wordt neergelegd en je het kruis kunt aanraken. Dan ook zie je hoe mensen hun hebben en houden daar neerleggen. Zichzelf loslaten, zichzelf overgeven. De keuze voor het spoor van Jezus, de overgave aan de leiding van de Geest –

dat is niet gemakkelijk. Maar het kan, het mag, het móet soms gewoon weg om goed verder te kunnen. Om vanuit je knielen, vanuit je liggen, vanuit je overgave, vanuit je verlies weer te kunnen opstaan en gedragen door de Geest verder te gaan.

En dan zijn we héél belangrijk. In de woorden van Jezus: *“Wie jullie ontvangt ontvangt mij, en wie mij ontvangt ontvangt hem die mij gezonden heeft.”*

De grote verbondenheid tussen leraar en leerling die de hele tijd in de totale toespraak van Jezus geklonken heeft, klinkt aan het eind opnieuw. Wie de gezonden leerling ontvangt, ontvangt zijn leraar, wie die leraar ontvangt, ontvangt die hem gezonden heeft. Alles wat de leerlingen zeggen en doen, is niet vergeefs, maar komt voort uit de Ene, uit God. Wie Jezus ontvangt, ontvangt God zelf en alles wat God wil geven: liefde, vrijheid, ontmoetingen, verfrissende nieuwe manieren om te leven. Leven dat leidt naar het Koninkrijk.

Amen.

- Meditatief moment: pianospel
- We zingen: Lied 841: 3 en 4

DIENST VAN HET ANTWOORD

Update Tussenspel

- Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed – samen bidden van het Onze Vader

Dankgebed

Voorbeden

Stil gebed

Onze Vader die in de hemelen zijt,
 uw Naam worde geheiligd;
 uw Koninkrijk kome;
 uw wil geschiede
 gelijk in de hemel alzo ook op aarde.
 Geef ons heden ons dagelijks brood,
 en vergeef ons onze schulden,
 gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren,
 en leid ons niet in verzoeking
 maar verlos ons van de boze.
 Want van u is het Koninkrijk
 en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid.
 Amen.

- Delen van de bloemengroet

Inzameling van de gaven: Lilianefonds

Omdat we niet kunnen collecteren in de eredienst vragen we u om uw collecte digitaal bij te dragen. We doen dat in het volle besef van onzekerheden bij gemeenteleden, ook op financieel gebied. Drie manieren om uw bijdrage te doen:

- U kunt uw bijdrage overmaken op de rekening van het College van Diakenen: NL43RABO0159278325 t.n.v. Diaconie Protestantse gemeente IJsselstein
- Via de website [Samen goed doen](#) komt u op een betaalpagina waar u uw gift via iDEAL kunt betalen.
- U kunt middels de QR-code betalen. U kunt met app (QR-lezer) de code lezen. Kies vervolgens voor 'via de website', zo komt u ook op de betaalpagina waar u via iDEAL uw bijdrage kunt overmaken.

Wij danken u van harte voor uw gift!

Namens het College van Diakenen en het College van Kerkrentmeesters:
Jannie Schimmel en Daniëlle van den Houten.

AAN HET EINDE

- We zingen slotlied: Lied 675

- Uitzending en Zegen

(Andries Govaart)

*Moge wat op je weg komt
jou tot zegen zijn:
de vreugde van de ontmoeting,
de pijn van de ontbering,
de tijd van de verwachting,
het genot van de volheid,
de kaalte van het gemis.*

*Moge jouw leven anderen tot zegen zijn:
dat je ogen met mildheid kijken,
dat je handen open zijn en opbouwen,
dat je luistert tot in het zwijgen,
dat je woorden oprecht zijn
en dat je in hart en nieren bewogen bent
om de mens op je weg.*

*God zegent jouw weg,
moge jouw leven tot Gods eer zijn.*

Ga dan op weg.

- Gemeentezang: *Amen, amen, amen!* (Lied 431C)

- Orgelspel